

การลาดตระเวนในสงครามสนามเพลาะ

กษ

การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

มหาเสวกตรี

พระยารามบัณฑิตสิทธิเสรี (เซียง สว่างศรี)

ปีระกา พ.ศ. ๒๔๗๖

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

ด  
UG  
446  
ก65  
2476  
ด.1



การลาดตระเวนในสงครามสนามเพลาะ

กบ

การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม



พระยารามบัณฑิตสิทธิเสรี (เซียง สว่างศ์)

ปีระกา พ.ศ. ๒๔๗๖

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๑. อนึ่งในการพิมพ์หนังสือเล่มนี้ เจ้าภาพได้ส่งประวัติย่อของผู้ถึง  
อนิจกรรมมาขอให้พิมพ์ไว้เป็นที่ระลึกด้วย จึงได้พิมพ์ไว้ต่อค่านานี้ไป

พินธุวาท

นายกราชบัณฑิตยสภา

วันที่ ๑๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๖



พระยารามบัณฑิตสถิตเสรณี (เซียง สุวงศ์)

พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๔๗๕

## ประวัติสังเขป

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี ( เชียง สว่างศรี )

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี ( เชียง สว่างศรี )  
ท.ช., ท.ม. เสวกตรีกรมมหาดเล็ก บุตรพระวิบูลย์ไพฑูริย์ ( ไชว  
คินจือ สว่างศรี ) เกิดวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๓๓ เข้ารับราชการ  
เป็นเสมียนกรมรถไฟหลวง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ พ.ศ. ๒๔๔๘ เป็นเสมียน  
ล่ามกระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๕๑ เป็นพนักงานล่าม พ.ศ. ๒๔๕๔  
สำเร็จวิชากฎหมายชั้นเนติบัณฑิตสยาม พ.ศ. ๒๔๕๗ ทำการตำแหน่ง  
เจ้ากรมกองทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทแล้วเป็นเจ้าพนักงานรักษาทรัพย์สินผู้  
ละหลาย และได้รับพระราชทานสัญญาบัตรประกาศกิติเป็นหลวงราม  
ัญญา พ.ศ. ๒๔๕๘ รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก พ.ศ. ๒๔๖๒  
เป็นเจ้ากรมกองทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท และเลื่อนยศเป็นอำมาตย์ตรี  
พ.ศ. ๒๔๖๓ เป็นอำมาตย์โท พระรามมณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี พ.ศ. ๒๔๖๕  
เป็นเจ้ากรมกรมรักษาทรัพย์สิน และเป็นอำมาตย์เอก พ.ศ. ๒๔๖๗ เป็น  
พระยาในนามเดิม พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นผู้พิพากษาศาลแพ่ง พ.ศ. ๒๔๗๓  
ย้ายมาเป็นผู้รั้งตำแหน่งอธิบดีกรมพระอาลักษณ์ เปลี่ยนยศเป็นเสวกเอก  
อธิบดีกรมพระอาลักษณ์ แล้วเลื่อนยศเป็นมหาเสวกตรี พ.ศ. ๒๔๗๕  
ออกจากราชการรับพระราชทานบำนาญ

มหาเสวกตรี พระขรรค์มณฑลเทศาภิบาลเสวกตรี บวชเป็นภิกษุใน  
ลำดับ ถึงแก่อนิจกรรมวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ คำนวณอายุได้ ๔๔ ปี.

สำนวนไทย

๑. "No man's land" เป็นภาษาของชาวอเมริกัน  
ว่า "ที่" ซึ่งอยู่ระหว่างสองอาณาเขต: กบ. ๒. ภาย ซึ่งตั้ง  
บริเวณเหนือกัน. ตามภาษา รัฐประศาสน์ (politic)  
"No man's land" หมายถึงว่า ที่: ว่างเปล่า  
ต่อแดน ซึ่งพูดจากันไม่ตกลงว่า เป็นของ ใคร แน่  
ได้ เว้นแต่คนที่ได้เสียก็ไม่มีเจ้าของ. ตามประวัติศัพท์  
ที่ไปใช้โดยเอาอย่างของ รัฐประศาสน์. ซึ่งเคยแปล  
ศัพท์ "No man's land" ว่า "ที่ไม่มีเจ้าของ."

๒. "Cool-headed" = ใจเย็น, ใจเย็นสติสัมปชัญญะ

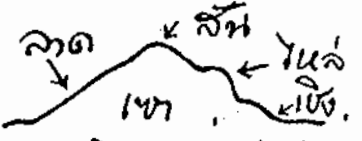
๓. "Stout-hearted" = ใจกล้า "ใจเด็ด", คือไม่  
กลัวอะไร.

๔. Agile = ว่องไว

๕. "Picked Soldiers" คือทหารที่สรรพิเศษ  
เพราะเป็นผู้มีความสามารถดี เพื่อตามรับใช้  
สำคัญ. ซึ่งคำว่า "Picked Troops" ก็ใช้.

๖. "Storm" หมายความว่า "พายุ" แปลว่า ลมพัดแรง ทำลายสิ่งต่างๆ  
ที่มัน, ตรงนี้ศัพท์ที่ "โศก" หมายถึง "ความเศร้า"  
"โศก".

๗. Farm = ไร่

๘. Ridge = สันเขา,  นี่ก็คือ  
สันเขา. สันก็คือ ยอดเขาเอง แต่พอหน้ามี  
เนินเหมือนสันมีดชื่อเรียกว่า สัน. ที่แหลม  
หรือกลมก็เรียกชื่อ ยอด. แต่ไหล่ก็ชื่อ เท้า  
สันหรือยอดเขา และอยู่เหนือ เชิง.

๙. Sergeant = ทหารสิบเอก

๑๐. "Butflank" หมายความว่า "โอบล้อม", คือเดิน  
กองอ้อมไปเพื่อตีจากข้าง ๆ ของที่ตั้ง.

๑๑. Imprudent = เลินเล่อ, วกว้าง  
Prudent = อธิบาย. คำว่า "คนอบ" ที่เห็น  
ศัพท์อังกฤษก็ตรงกับ "Imprudent", หรือ "imprudent  
spirit", หรือ "exuberant."

๑๖. "N.C.O." = "Non-Commissioned Officer"  
 เป็นศัพท์อังกฤษที่เรียกทหารชั้นพลสิบ, พลจ  
 พลจทหารชั้นที่มีมีสัญญาบัตร. ถ้าเป็นชั้นสัญญา  
 บัตรเรียกว่า "Commissioned Officers"; ทั้ง  
 ในและนอกตำแหน่ง. ทหารชั้นตำแหน่งเรียกร  
 ว่า "On the Active list", นอกตำแหน่งเรียกว่า  
 "On the Reserve", นอกตำแหน่งเรียกว่า  
 "Retired". แต่ในหนังสือของนายเลตวิกส์กับ  
 ทั่วไปว่า มีแต่ชื่อ "N.C.O." ของนายดาบชั้น  
 พลสิบ, ชื่อเรียกตามศัพท์ฝรั่งเศสว่า  
 "Sous-Officier", ทหารชั้นชั้นเนนมีศัพท์  
 ว่า "Sergeant" (พลสิบเอก) และ "Corporal"  
 (พลสิบโท). ชื่อตำแหน่งตามภาษาอังกฤษ,  
 "N.C.O." มักใช้เรียกแต่พลสิบเอก, โท, ตรี, ต่ำกว่า;  
 ชื่อ "Sergeant-major" (จ่าพลสิบ) มี WARRANT  
 (Warrant), เขาเรียกว่า "Warrant Officer".

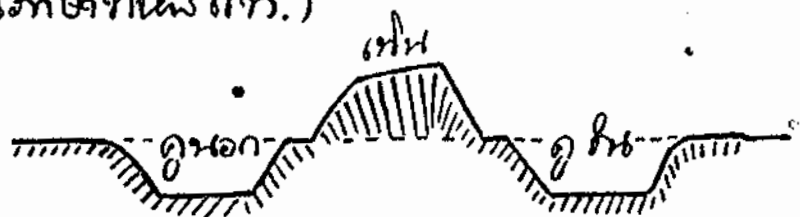
๑๓. "On account of" และ "thanks to"  
 เป็นศัพท์ที่หลายคนชอบใช้สับสน, อังกฤษเขา  
 มักใช้สำนวนที่จริงในคำนี้กันตักกัน.



๑๔. "Pluck" เมื่อมีคำกริยาคุณศัพท์ "อุตสาหะ" คือกล้าไม่มีย่อท้อ; แต่ไทยเราเอาคำอุสาหะมาใช้ในทีแรกแปลความว่า "ทำงานโดยไม่พักเพื่อรับรางวัลให้ใหญ่โต". ต่อมาเมื่อแปลคำ "pluck" ซึ่งตรงกับเสียงป่นไม้ว่า "กล้าใจแข็ง".

๑๕. "wire Entanglement" (เอกเขกทวน) = ข่ายลวด.

๑๖. "Breastwork" = เหน (เอกเขกไทยโบราณ แปลว่าเอกเขกทวนตัว.)



๑๗. "Listening Post" = ตอมหน้. เอกเขกทวน "Post" มักแปลว่า ตอม, เช่น "Examining Post" = ตอมตรวจ. คือเป็นหมู่ทหารตั้งไว้ที่ทางที่เดินเข้าไปออกจากแนวรูกเขกตม, ใครจะผ่านไปออกต้องไปให้รู้แต่ตมหน้, เพื่อจะได้ตรวจดูว่าเดินผ่านไปกี่วันกี่วัน

๑๘. "Attack" ตามรากศัพท์คือแปลกันว่า "โจมตี".  
 ส่วนคำ "Charge" นี้สันนิษฐานว่า "charge".

๑๙. Observe = สังเกต. Examine = พิจารณา.

๒๐. Enclose = ล้อม, คือห่อเป็นซองไทยของซอง.  
 ที่มีทั้งซองนอกซองในตัวซึ่งอาจเป็นห่อ.

๒๑. Sergeant = นายสิบเอก. Corporal = นาย  
 สิบโท. ข้อความตามรากศัพท์และที่มาที่  
 ๑๖ ต่อไปนี้: -

นายพลเอก = General

นายพลโท = Lieutenant-General

นายพลตรี = Major-General

นายพลจัตวา = Brigadier-General

นายพันเอก = Colonel

นายพันโท = Lieutenant-Colonel

นายพันตรี = Major (เมื่อครั้งเรียก  
 Commandant)

นายร้อยเอก = Captain

นายร้อยโท = Lieutenant

- ทนร้อยตรี = Second lieutenant, หรือ  
 Sub-lieutenant (ฝรั่งเศส  
 Sous-lieutenant)  
 ทนร้อยโท = Sergeant-major (ฝรั่งเศส  
 sous-Officier)  
 ทนสิบเอก = Sergeant  
 ทนสิบโท = Corporal  
 ทนสิบตรี = Lance-Corporal

๖๖. Redoubt = บึงมสาทวม (ภาษาทหาร) :

๖๓. Ambuscade หรือ ambush = การซุ่ม,  
 อจกาทวม = Abattis.

๕๖

## การลาตระเวนในสงครามสนามเพลาะ

นาย ชี้ เดเว็คส์ เรียบเรียง หลวงกรมบัญชา (ช สุวงศ์) <sup>(๑)</sup>

แปลเป็นภาษาไทย ตามคำร้องขอของหนังสือพิมพ์ไทย.

รวมจิตติตรวจแก้

กิจการอันน่าพิศวงยิ่งอย่างหนึ่งแห่งมหาสงครามในยุโรปครั้งนี้ คือการที่กองทัพทั้งสองฝ่ายต่างตั้งประจันหน้ากันอยู่ในเวลาช้านานโดยมิได้ทำยุทธแก่กัน, ในสมัยเก่า เมื่อใดกองทัพหลวงทั้งสองฝ่ายยกเข้าประจันหน้ากัน ก็มักจะได้ทำการรุมพุ่งกันเช่นสามารถ และโดยมากมักจะได้ทำการยุทธกันจนแตกหัก ซึ่งเป็นผลให้เสียเลือดเนื้อเสียชีวิต. ในสมัยนี้กลับตรงกันข้าม. กองทัพทั้งสองฝ่ายได้ประจันหน้ากันในระยะใกล้ ๆ และยืนอยู่อย่างนั้นถึง ๗ วัน และบางทีถึงเดือน, โดยมีได้รบรบกันอย่างใหญ่ทั่วไป. มูลเหตุที่กระทำให้กองทัพต้องเปลี่ยนยุทธวิธีเช่นนี้เป็นของประจักษ์แจ้งอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องสงสัย. ข้อควรระวังอยู่แต่เพียงว่า, ในแนวรบข้างตอนหรือข้างที่ตลอดทั้งแนว, ข้างศึกทั้งสองฝ่ายมักตั้งอยู่ในระยะใกล้ ชิดกันทั้งหลาย ๆ วันโดยมิได้ออกไปทำยุทธแก่กัน. แต่การยืนอยู่อย่างนั้น พลรบจะไต่อย่างแปลกกว่าหากมิได้.

แท้จริงต่างฝ่ายต้องระวังไม่ให้ข้าศึกรู้ว่าเวลาใดจะไม่ได้มีการต่อสู้ซึ่งกันและกัน, มีฉะนั้นข้าศึกก็จะถอนทหารไปเสียจากแนวรบที่

(๑) ต่อมาเป็นพระยารามบัณฑิต

ไม่มีการต่อกรนั้น และเขาไปสมทบเข้าในแนวรบของตน, ซึ่งถ้ามี  
 จำนวนมากกว่าเขาจะทำการสำเร็จความประสงค์ได้. นอกจากนั้นต้อง  
 ไม่ปล่อยให้ข้าศึกคอยตามสบายใจปราศจากความรบกวน, มิฉะนั้นข้าศึก  
 ก็จะถอยเอาโอกาสนั้นเพื่อเสริมกำลังหรือแก้ไขที่มั่นให้ดียิ่งขึ้น. ความ  
 ปรารถนาทั้งสองประการนี้ บางทีก็กระทำให้เป็นผลสำเร็จได้ โดยต่อสู้  
 กันด้วยการวางลวงกระเบิดได้คืน, และโดยมากโดยการลาคกระเวน

ในการสงครามสนามเพลาะ กองลาคกระเวนจัดเป็น ๔ ประเภท  
 สุดแต่ความมุ่งหมายที่จะให้กระทำการอันใด.

ประเภทที่ ๑ เรียกว่ากองลาคกระเวนกำบัง. คือมุ่งหมายให้เป็น  
 ผู้คุ้มกรองบังกันคนทำงานที่กำลังกระทำหน้าที่อยู่บนสนามเพลาะแนว  
 หน้าออกไป, เพื่อไม่ให้ข้าศึกถอยเข้าโจมตีโดยไม่ทันรู้ตัว.

ประเภทที่ ๒ เรียกว่ากองลาคกระเวนคอยเหตุหรือกองลาคกระเวน  
 ฟังข่าว. ซึ่งมักจัดส่งออกไปเมื่อสนามเพลาะทั้งสองฝ่ายอยู่ในระยะห่าง  
 ไกลกันมาก. เพื่อสอดแนมคว้ามี่เหตุการณ์อะไรข้างใน “ท้องที่ไม่มี  
 เจ้าของ” (เป็นภาษากทหารใช้เรียกพื้นที่ว่างระหว่างสนามเพลาะสองฝ่าย  
 ซึ่งตั้งประจันหน้ากันอยู่), เพื่อให้ขอกข่าวมาได้เร็วกว่าและละเอียด  
 กว่าทหารยามซึ่งประจำหน้าที่อยู่ในสนามเพลาะแนวหน้า, กองลาค  
 กระเวนเหล่านี้เพียงแค่ไปนอนซุ่มอยู่ตามถิ่นไกลจากแนวหน้า, อีก  
 หนึ่งหนังก็คือเป็นยามทวงล่าหน้าแนวยามปกติออกไปนั่นเอง.

ประเภทที่ ๓ เรียกว่ากองลาคกระเวนสืบข่าว, ซึ่งใช้ไปสืบเอา  
 เหตุการณ์ที่มุ่งหมายโดยจำเพาะเรื่อง; เช่นให้ไปสืบให้รู้ว่าที่มั่นแห่ง

หนังสือคดีใดเขาคงอยู่ในเวลากลางคืนหรือไม่, หรือสบลักษณ์แห่ง  
 กิจการซึ่งได้ยืนยันว่าเขาคงกระทำอยู่ ณ แห่งใดแห่ง ๓, หรือว่าเขาคง  
 ผลิตภัณฑรในวันใด ๆ ๓

ประเภทที่ ๔ เรียกว่ากองลาดตระเวนโจมตี, ซึ่งรับคำสั่งให้ไป  
 รบกวนแนวรชของข้าศึก, เพื่อรับชะเลยมา หรือประหารข้าศึกในแนวหน้า  
 มีทันทีไว้, หรือทำลายเครื่องขงกันที่อยู่ไกลเกินระยะปืนใหญ่  
 และอื่น ๆ อีก.

เป็นที่เห็นได้ง่ายว่ากิจการของ กองลาดตระเวนที่คิอาจันคาสผล  
 สำคัญได้เพียงใด, เพราะฉะนั้นกิจการแผนกนี้จึงต้องมอขหมายไว้แก่คน  
 ที่ฉลาดเฉลียวที่สุด. และโดยเหตุที่เป็นกิจการอันเต็มไปด้วยอันตราย.  
 ต้องกระทำในเวลากลางคืน และลงปลายมีการประทะกันโดยไม่รู้ตัว  
 และลงพันแทงกันด้วยอาวุธสั้น, จึงต้องใช้ผู้ที่ม่ใจเยือกเย็นและใจเด็ด.  
 อีกอย่างหนึ่ง เป็นกิจการที่ต้องทราบควมมาก, ด้วยพลลาดตระเวน  
 ความปกติจำต้องคลานไปตลอดคทาง, และบางคราวต้องพวยอยู่ในที่ ๆ  
 หาคความสุขมิได้โดยคังหลาย ๆ ชั่วโมง. ไม่ต้องเลือกว่าคินฟ้าอากาศ  
 เป็นประการใด จึงต้องใช้ชายฉกรรจ์เป็นคันท้งว่องไวและทนทาน.  
 รวมควมว่า กิจการของกองลาดตระเวนเป็นงานที่มอขให้ ได้เฉพาะ  
 แก่นักรบผู้สรวพิเศษ. เรืองราวต่อไปนี้เป็นอุทาหรณ์ (ฝ่ายฝรั่งเศส)  
 ให้เข้าใจวิธีการลาดตระเวนได้ คดีกว่าอื่น,

มีเรื่องราวที่น่าสนใจกล่าวถึงกองลาดตระเวนกำบัง, เป็นเหตุการณ์  
 ที่มีแก่กองลาดตระเวนกองหนึ่งในหมู่บ้านแซร์ ภายหลังจากเวลาที่กอง  
 ทหารฝรั่งเศสได้เข้าปล้นที่มั่นของเยอรมันณบ้านนาทวงศ์, เมื่อวันพุธ ๑๕  
 มิถุนายน ๒๔๕๗. ทหารรายกองร้อยหนึ่ง เขาได้ส่งออกไปขุดสนาม  
 เพลาระบนสันเขาอย่างม ๗ ในระวางแนวขนานแห่งกองทัพทั้งสองฝ่าย  
 และห่างจากสนามเพลาระเยอรมัน ๒๐๐ หรือ ๓๐๐ หลา, ในที่ใกล้ ๆ ใ้  
 วางทหารยามไว้ ๒-๓ คนเพื่อยังกันผู้ทำงาน และหมู่ลาดตระเวน  
 คุ่มครองหมู่หนึ่ง, มีนายสิบเอก ๑ พล ๔, ได้รับคำสั่งให้ยกกล้าออกไป  
 ข้างหน้าเพื่อคอยระวังฝ่ายเยอรมัน ซึ่งอาจลอบเข้าโจมตีพวกทำงานทาง  
 ไตรกซอกเขาได้.

การได้เป็นไปดังคาด, ด้วยฝ่ายเยอรมันได้ยินเสียงจอบเสียม,  
 จึงส่งกองย่อย ๗ มาทางซอกเขาเพื่อสืบเหตุ และนำคิดว่าเพื่อซัดขวาง  
 ด้วย ถ้าแม้ว่าสามารถจะซัดขวางได้.

ฝ่ายนายสิบเอก, ครั้นได้ยินเสียงพวกเยอรมันคลานลงทางไตรก  
 ข้างซ้ายมือ และวิตกว่าข้าศึกจะผ่านพ้นไ้ในทางไกลจากตน จนไม่  
 สามารถซัดขวางไว้ทันทั่วทั้ง, จึงใช้พลทหารคน ๑ ให้กลับไปรายงาน  
 ต่อผู้บังคับบัญชาให้ทราบว่า มีกองทหารเยอรมันยกมา, แล้วคุมพลที่คง  
 อยู่ ๓ คนนั้นพยายามด้วยอาการอันกล้าหาญที่จะซัดขวางการเคลื่อนไหวแห่ง  
 ทหารเยอรมันเหล่านั้นโดยวิธีทำการโอบข้าง และยกเข้าแซงข้างทาง  
 ด้านอื่น นายสิบเอกผู้ทำการได้สัมประสงค. ด้วยเหตุที่ ทหาร  
 เยอรมันเมื่อได้ยินเสียงหมู่ลาดตระเวนคลานยกมาข้าง ๆ ก็เกรงจะถู

ตัดขาดจากกองใหญ่ของตน, จึงถอยกลับทันที และเลยถูกหมู่ลาค  
ตระเวนฝรั่งเศสยิงต้อนให้ไปเร็วขึ้นอีกด้วย

นายสิบเอกผู้นั้นคิดว่าได้กระทำการลดหน้าตาของตน คอยของกิน  
มิให้เกิดความเสียหาย มิให้คนทำงานฝ่ายตนหรือความแตกตั้นซึ่ง  
อาจจะมิได้ ในหมู่คนทำงาน โดยถูกกระสุนปืนเยอรมัน ถึงแม้ว่า  
สามารถเข้ามาได้ถึงระยะใกล้พอ

เรื่องที่ระก่กล่าวต่อไปนี้เป็นอาทกรรม ( ฝ่ายฝรั่งเศส ) สำแดง  
ประโยชน์ของกองลาดตระเวนฟ่งข้าว เหตุได้เกิดขึ้นในแคว้นฮาวทัวส์  
เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ระวังชเชสส์กับเนอวิลลซึ่งทว่าสค์ เป็น  
ท้ายลทสนามเพละทั้งสองฝ่ายห่างกันประมาณ ๕๐๐ หลา

หมู่ลาคตระเวนฟ่งข้าวหมู่หนึ่ง รัชคำสั่งออกไปทำการในแผ่นดิน  
กลางนั้น ครั้นเวลาประมาณ ๒ ยาม ได้ยินเสียงทหารเยอรมัน  
พวกหนึ่งชุกตั้น พอเค็รค่อไปข้างหน้าอีกหม่อย ก็ได้เห็นพลเยอรมัน  
ประมาณ ๒๐๐ คน กำลังทำงานอยู่กลางแจ้ง พวกนั้นมีหลายคนที  
เดินเล่ดถึงกัยถอดเสื่อซันนอกสัเทาะออกกองไว้ เสื่อซันในชาวจึงกระทำ  
ให้เห็นตัวได้แต่ไกลแม้ในเวลามืด หมู่ลาคตระเวนฝรั่งเศสจึงสามารถ  
สังเกตเห็นได้โดยทหารยามและกองลาดตระเวนฝ่ายเยอรมันไม่ทันรู้สึก  
ความเล็นเล่ดทั้งนี้นำความมรณมาสู่พวกเยอรมันด้วยกันเอง นายสิบเอก  
ผู้นำหมู่ลาคตระเวนฟ่งข้าววัน ได้ส่งข่าวไปถึงผู้บังคับบัญชาของตนทันที  
ฝ่ายฝรั่งเศสจึงส่ง นายทหารชั้นประทวน ๑ นายคุมปืนกล ๑ กระบอก



• ออทมาร์ก็ถาวร โดยเหตุที่กระทำการได้ในระยะไกล และอาศัยเหตุ  
 ที่เสื่อชาวของทหารเยอรมันเห็นฉันทศอยแล้ว การตั้งบนและตั้งศูนย์บน  
 จึงสำเร็จได้อย่างเรียบร้อยและไม่กระเทือน โสตชาติก็สถิตนิ่งทีเดียว และ  
 ในทันใดก็ได้ยิงกราดไปทางทหารเยอรมันโดยรวดเร็ว ทหารเยอรมัน  
 แดกคนวิ่งหนีกันอลหม่านทั้งคนตายและขาดเจ็บไว้เป็นอันมาก

ถึงแม้ว่ากิจการในหน้าที่ลาดตระเวนฟังข่าว ความปกติไม่สู้มี  
 อันตรายก็จริง แต่บางครั้งก็ต้องการความกล้าหาญจริงอยู่  
 บ้าง ทั้งจะแสดงในเรื่อง (ฝ่ายฝรั่งเศส) ต่อไปนี้

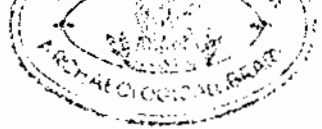
แนวรบในแดนอาร์กอนมีแห่งหนึ่ง ที่สนามเพลาะของทั้งสองฝ่าย  
 ห่างกันประมาณ ๔๐ หลา และบนแผ่นดินกลางนั้นมีชายลวกซึ่งเต็มไปด้วย  
 ฝนเป็นการเหลือวิสัยที่ลาดตระเวนจะบุกฝ่าไปได้ ในที่ไม่มีเจ้าของ  
 แห่งนั้น แต่ฝ่ายฝรั่งเศสสังเกตเห็นข้อยลุดแตกย่อย ๑ ซึ่งอยู่ถัด  
 ออกมาจากหน้าสนามเพลาะของเยอรมันหน่อยเดียว แต่ตั้งปืนซำซำก็  
 เพราะเห็นแห่งสนามเพลาะของข้าศึกนั่นเองยังอยู่ ฝ่ายฝรั่งเศสได้ตกลง  
 ลงใจที่จะชกคูโมงทางใต้ขึ้นไปยังที่หลุมนั้น และระวางค่านฟังไว้ที่  
 นั้น เขาได้กระทำตามความคิดและทุก ๆ คนก็โคกคอกทหารที่เข้าใภษา  
 เยอรมัน ๒-๓ คนให้กลานลชคูโมงไปไล่ขึ้นที่หลุมลูกระเบิด คอย  
 ฟังทหารเยอรมันสนทนากันห่างจากคนประมาณ ๒-๓ ศอก จนสว่าง  
 จึงกลับ ใคร ๆ ย่อมจะสังเกตเห็นฐานะของผู้กระทำหน้าที่นี้ เมื่อ  
 ได้คิดถึงว่า ถ้าเขาทำเสียงแม้แต่เพียงค่อย ๆ ก็อาจจะเห็นเหตุให้  
 ทหารยามเยอรมันรู้ และเมื่อข้าศึกเห็นเข้าแล้ว คงจะถูกฆ่าหรือ

จับเป็นขระเลข ไม่ทันจะไต่ศาลานหันมาลงอุโมงกลับมาสนามเพลาะฝ่าย  
คน ท่านพึงวายนไต่พิศจนคนให้เห็นคุณประโยชน์อันอันมาก คือไต่  
ทรวายช้าวก่อนถึง ๒ ครั้ง ข้างคักเตรียมตัวระโม่คัก ไต่แจ้งข่าววัน  
ทันท่วงทักันนิก จนฝ่ายฝรั่งเศสมีเวลาเตรียมตัวไว้รียทัน และไต่ชัย  
ไล่ทหารเยอรมันแตกกลับไปทั้ง ๒ ครั้ง

กองลาดตระเวนสืบข่าวกับกองลาดตระเวนโม่คัก กระทำหน้าทัก  
มีอันตรายมากที่สุดคักในกิจการแห่งการลาดตระเวนทั้งปวง คัก้วยกอง  
ลาดตระเวนจำพวกนี้ จำต้องเข้าประชิดคักคักกับข้างคัก และโดย  
ยากมีผลลงปลายคักด้วยการคักสู้กันถึงอาวุธสั้น เรืองที่จะบรรยายคักไป  
เป็นคักอย่างให้เห็นอันตรายซึ่งกองลาดตระเวน ๒ เหล่านี้คักของคักสู้

เรื่องที่ ๓ ทหารยามของกองร้อยกองหนึ่งซึ่งรักษาสนามเพลาะ  
หน้าเมืองควาฮอนในเดือนมิถุนายน ๑๙๕๗ ไต่สังเกตเห็นฝ่ายเยอรมัน  
วางทหารยามไว้แห่งใหม่ ห่างจากทหารยามคนสุดท้ายของฝ่ายฝรั่งเศส  
สัก ๒๐๐ หลา และคักเหมือนว่าในเวลากลางคืนฝ่ายเยอรมันไต่แอบ  
กระทำการอย่างหนึ่งในคักคืนสวนผัก ซึ่งคักกำแพงคักดาลัม และ  
ซึ่งอยู่กึ่งกลางระหว่างสนามเพลาะทั้งสอง ฝ่ายฝรั่งเศสจึงเห็นว่าควรส่ง  
ลาดตระเวนออกสืบสวนให้ทราบว่าเยอรมันวางยามไว้แห่งคักแน่ และ  
การงาน (ซึ่งไต่ขิ้นเสียงกระทำในเวลากลางคืนนั้น) ไต่กระทำใน  
คักสวนผักนั้นแน่หรือคักไหน

หมู่ลาคตระเวนมีนายสิบเอก ๑ นายสิบโท ๑ พลทหาร ๔ ยก  
 ออกจากที่มั่นในเวลา ๒ ยามมืดสนิท ชั้นแรกค้นหาที่วางยามข้างฝ่าย  
 เขอโรมันได้สัมประสงค์ แล้วจึงคลานต่อไปที่สวนผัก ก็ได้ทราบว่  
 ทหารเขอโรมันได้เข้ามายึดไว้แล้วโดยมั่นคง. และกำลังก่อสร้างข้อม  
 สนามหน้าแนวอย่างแข็งแรง แต่ทหารยามเขอโรมันคงจะได้ยินเสียง  
 ที่น่าสงสัยและบอกอาณัติสัญญาณขึ้นหรืออย่างไร, พวกคนงานจึงหยุด  
 พุดและหยุดงานทันที. นายสิบผู้ควบคุมหมู่ลาคตระเวนจึงตกลงใจว่า  
 จะสงบนิ่งอยู่กับที่จนกว่าพวกเขอโรมันลงมือทำงานอีก, จึงค่อยถอยกลับ  
 เพื่อเสียงคนงานจะได้กลบเสียงฝ่ายตน. แต่ต่อมาสักประเดี๋ยวก็ได้ยิน  
 เสียงคนมาทางข้างหลัง. ไม่ต้องสงสัยเลย เสียงนั้นเป็นเสียงหมู่  
 ลาคตระเวนเขอโรมันออกไปทำการกำลังกลับมากที่กองของตน, และด้วย  
 เหตุฉะนั้นหมู่ลาคตระเวนฝรั่งเศสจึงตกอยู่ในที่ซึ่งอาจทำร้ายได้ทั้งจาก  
 ทางข้างหน้าและข้างหลังตน, แม้แต่แถวทหารเหล่านั้นย่อมเตรียมพร้อม  
 ที่จะต่อสู้จนตัวตาย, แต่ถ้าเขาทั้งหมดตายหรือถูกจับเป็นชะเลยเสียแล้ว  
 ทางกองทัพก็จะไม่ได้ข่าว, และฝ่ายเขอโรมันเมื่อมีความสงสัยเช่นนี้  
 ก็จะวางกองข่มไว้ข้างกันไม่ให้ลาคตระเวนฝรั่งเศสมาก่อมมองใกล้ ๆ  
 อีก, นายสิบเอกผู้ซึ่งพยายามพาพวกตนเล็งง ออกให้พ้นทางที่  
 ลาคตระเวนเขอโรมันจะเคียวกลับ, และการทั้งนี้ก็ได้กระทำสำเร็จ, หมู่  
 ลาคตระเวนเขอโรมันเคียวผ่านเฉียดพลทหารฝรั่งเศสคนหลัง ผู้ซึ่งนอน  
 แฝงอยู่ในหญ้า แต่พวกเขอโรมันที่ในสวนได้ยินเสียงคนคลานเข้าไปอีก  
 เกรงว่าตนจะถูกถอยทำร้าย จึงเขยื้อนยังไปทางหมู่ลาคตระเวนเขอโรมัน,



จนคนพวกนั้นต้องร้องตะโกนอย่างเคืองว่ายิ่งผิดตัว นายสิบลีเฮกฝรั่งเศส  
 ผู้ชำนาญลาคไต้ ถีบเอาโอกาสที่เกิดเหตุขุ่นขื่นนั้นเพื่อพวกเขาคนหนักสมัย  
 มายังแนวของตนโดยซำคักมิได้รู้สักตัว ได้มาแจ้งเหตุการณ์ตามที่  
 ได้รู้ไต่เห็นในเรื่องที่ดังของเยอรมัน. หมี่ลาคตระเวนพวกนี้ต้องคลาน  
 ไปเป็นหนทางประมาณ ๒๐ เส้น และต้องเสียเวลากว่า ๓ ชั่วโมง

เรื่องที่ ๒ เกิดขึ้นในแนวรยะวางชูเซ่สักยเนอวิลลซึ่งตัวลาค  
 ในเดือนกันยายน ๒๕๔๘

ผู้บังคับบัญชาฝ่ายฝรั่งเศสสงสัยว่าสนามเพลละแห่งหนึ่งซึ่งทหาร  
 เยอรมันเข้าตั้งอยู่ในเวลากลางคืนนั้น ในเวลากลางวันไม่มีใครรักษา.  
 เพศทรวายแน่ จึงต้องส่งลาคตระเวนข้าม "ที่ไม่มีเจ้าของ" ไปค้อมคูป  
 ในเวลากลางวันแรก ๆ. ไม่ค้อมคูปกล่าวเลยว่ากิจกรรมอันนี้มีอันตราย  
 อย่างที่สัก, เพราะไหนทหารเยอรมันจะไม่สังเกตเห็นพวกลาคตระเวน  
 และไหนจะไม่ยิงเอา. จึงได้ประกาศเรียกผู้อาสา, และมีทหาร ๔ คน  
 (จ่านายสิบลี ๓ นาย สิโยโท ๑) วิชาสาจะออกไป. พอทหารทั้ง ๔  
 ออกไปพ้นสนามเพลละฝ่ายคน ทหารเยอรมันก็เห็นเข้า และระคมยิงเร็ว  
 คว้าขยับเล็กอย่างที่ไต่คาคคะเนไว้แล้ว. เป็นคราวเคราะห์ดี ขนพนักิน  
 หลุ้งออกกรเป็นพง, ช่วยให้ทหารนั้น ๆ ย่องจากหลุมกระสุนแตกแห่งนั้น  
 ไปแห่งนั้นโดยซำคักมิได้ไต่เห็นค้วงาย ๆ. เขาได้ไต่ถึงสนามเพลละ,  
 ไต่เห็นว่าไม่ได้ มีทหารรักษาอยู่คักคาคหมาย, และได้ฟ้าถันกลับ  
 ถูกยิงมาตลอดทางอย่างซาไป. ไม่มีใครต้องขาดเจ็บสักคนเดียว, แต่

เสื้อผ้าของเขาปรุเป็นรอยกระสุนปืนเล็กยาวทุก ๆ คนได้รับทางเขนสงคราม  
เป็นเครื่องประคองเกียรติยศ.

ก่อนจะยกหมายเหตุการณ์ลาคตระเวนละษณัน. ข้าพเจ้าจะเล่า  
อีกเรื่องหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมลาคตระเวนหาโคปีราก็  
ความขบขันเสมอมีได้.

ในเดือนกันยายน ๒๔๕๗ โกลด์ค้ายลิวส์-เสอ-เปร์ตร์, หมอ  
ลาคตระเวนฝรั่งเศสหมู่ ๓ ได้รับคำสั่งให้ออกไปในเวลากลางวันเพื่อ  
สืบสวนว่า กองทหารเยอรมันได้เข้าตั้งในโรงนาแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ใน  
ระวางสนามเพลาะทั้งสองข้างหรือไม่. พอหมอลาคตระเวนใกล้จะถึงนา  
ก็โคเห็นลาคตระเวนเยอรมันพวกหนึ่งกำลังจะเข้าไปที่โรงนานั้นเหมือนถนัด  
ต่างฝ่ายต่างเห็นกัน และกิจกรรมที่จะบังคับให้ออกฝ่ายหนึ่งต้องถอยกลับ.  
ทันใดนั้นมัสเสงยังยิงกันนั้น แต่ทำให้กองลาคตระเวนทั้งสองฝ่ายลงมือ  
สู้รบเขาเป็นเขาตายกันไม่. สกกรใหญ่ตัวหนึ่งเคียวออกมาจากโรงนา;  
ทหารทั้งสองฝ่ายต่างพยายามยิงสกกรนั้น, ประสงค์จะเขากลับไปแนว  
ของตน และหวังว่าพวกตนจะได้ อิมหน้าสำราญ. สกกรถูกยิงล้มลง  
ตายแล้ว, ลาคตระเวนทั้งสองฝ่ายจึงเกิดการเข้าแย่งชิงเขาเป็นของตน  
ฝรั่งเศสเคียวที่ตกกว่าชิงเขาสกกรนั้นได้ และต่อไปนั้นไม่จำเป็นต้อง  
กล่าวว่ ในเวลาที่ลาคตระเวนฝรั่งเศสได้รับการค้นคว้าอย่างเชิงเอกริก  
ในเมื่อกลับไปถึงกองของตนนั้น, ก็ทำให้เพราะความยินดีที่ได้นำข้าว  
โรงนามารายงานอย่างเคียวไม่.

## การค้าทางทะเลในเวลาสงคราม

กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเขียนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕

การค้าทางทะเลของชาติที่ทำสงครามนั้น คดีทรัพย์ย่อมรุ่งร่ำรวยอยู่เสมอ เพราะหวังต่อกำลังซึ่งกันและกัน ในพงศาวดารเมือชาติซึ่งถูกขัดกับชาติ ซอลันการบกันนั้น ต่างชาติมุ่งหมายทำลายการค้าขายของศัตรูเป็นข้อใหญ่ ทพเรือทั้งสองฝ่ายมีกำลังพอต่อสู้กันได้ ต่างฝ่ายทำลายสมบัติของศัตรู ลงไปได้เป็นอันมาก ส่วนสงครามซึ่งเป็นอยู่ในปัจจุบัน การทำลายสินค้าที่วงทะเลมิใช่ความมุ่งหมายในเบื้องต้น แต่ก็ได้กระทำกันมาแล้ว เ็นเต็มความสามารถทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งกำลังทัพเรือมากก็ได้กวาด อดค้าขายของศัตรูให้หมดไปจากทะเล อีกฝ่ายหนึ่งกำลังทัพเรือน้อยกว่า ก็ทำร้ายเรือค้าขายของชาติได้แต่ตามที่มีโอกาส ใช้เรือรบที่แล่นบน หลงน้ำบางที่ทำได้บ้าง

การสงครามทุกครั้ง ถ้าชาติที่ทำสงครามมีการค้าขายทางทะเล มากควรคำนึง ฝ่ายศัตรูก็ควรจะพยายามทุกทางที่จะรบกวนเอาเป็น ประโยชน์ของตน หรือมีฉนวนทำลายเสียเพื่อทอนกำลังชาติก็ อีกฝ่าย หนึ่งซึ่งเป็นเจ้าของก็ควรจะพยายามทุกทางที่จะป้องกันมิให้ศัตรูทำลายการ ค้าขายของตนได้ การค้าทางทะเลของชาติที่ทำศึกนั้นยังมีปริมาณและ ราคามาก การทำลายได้ก็ยิ่งเป็นประโยชน์แก่ศัตรูในทางทอนกำลังกัน ยกตัวอย่างเมืองอังกฤษมีการค้าทางทะเลมาก และอาศัยการค้าทาง

ทะเลเป็นเศรษฐกิจชีวิต ถ้าเยอรมันทำลายการค้ามันได้ อังกฤษจะแพ้  
 โดยเร็ว เพราะการค้าทางทะเลเป็นเหมือนเส้นโลหิตซึ่งบำรุงชีวิตของ  
 ชาติ ส่วนชาติเยอรมันนั้นมีความสำคัญมากในการสงคราม แต่จะเป็นด้วย  
 ภัยบ้านเมืองอยู่ในดินซึ่งใช้ทางบกได้ก็ตาม หรือเป็นด้วยการค้าทาง  
 ทะเลมิใช่เส้นโลหิตซึ่งบำรุงชีวิตก็ตาม เมื่อเสียการค้าทางทะเลไปแล้ว  
 ก็หาสิ่งกำลังไม่ เหตุฉะนั้นจะกล่าวได้ว่าปริมาณและราคาแห่งสินค้าทาง  
 ทะเลของชาติที่ทำการสงครามนั้น เป็นมาตราสำหรับวัดความเพียรซึ่งฝ่าย  
 ศัตรูจะจะใช้เพื่อทำลายกำลังชาติก็ แต่ปริมาณและราคาการค้าทาง  
 ทะเลของชาติที่ทำการสงครามมิใช่มาตราสำหรับวัดความเพียรซึ่งชาติที่เป็น  
 เจ้าของการค้าจะต้องใช้เพื่อการคุ้มครองการค้าของตน มาตราที่จะใช้  
 วัดความเพียรนั้น คือกำลังทัพเรือของชาติ ถึงการค้าขายของชาติที่  
 ทำสงครามจะมาก ถ้ากำลังชาติกันภัยการรักษาก็ไม่ต้องจัดให้มากนัก  
 ตัวอย่างที่จะกล่าวให้เห็นได้ คือเมื่ออังกฤษรบกับเยอรมัน การค้าของ  
 อังกฤษมีทั่วโลก แต่ด้วยเหตุชาติเยอรมันไม่มีกองทัพเรือ อังกฤษจึงไม่  
 ต้องรักษาการค้าทั่วโลกนั้นเลย ส่วนในสงครามปัจจุบันนี้กองทัพเรือ  
 เยอรมันมีกำลังเป็น ๒ อังกฤษ อังกฤษต้องใช้จ่ายกำลังทัพเรือทั้งหมดใน  
 การป้องกันการค้าของตนในทะเล และถ้าอังกฤษป้องกันการค้าทาง  
 ทะเลอยู่ได้คราวใด ทรายนั้นอังกฤษไม่ต้องเกรงศัตรูจะยกข้ามทะเลไป  
 เข้ายึดเกาะอังกฤษ เพราะเหตุว่าความยิ่งใหญ่ในทะเลจนถึงเรือค้าขาย  
 ของตนเกรงได้ทั่วไปนี้ ย่อมเป็นเครื่องป้องกันมิให้ข้าศึกยกทัพข้าม

ทะเลใต้ ที่กล่าวนี้กล่าวตามหลักและใช้พงศาวดารเป็นหลัก คำที่  
กล่าวมาใช้พยากรณ์วิถีแห่งการสงครามครั้งนี้

“ ธรรมเนียมเวลานั้นแสดงว่าการสงครามบนบกนั้น ทวีปสัมปต์ส่วน  
บุคคลของชาติอริเป็นสิ่งซึ่งศัตรูจะยึดถือเอาไม่ได้ ทำลายไม่ได้ หรือ  
ถ้าจะยึดถือหรือจะทำลายก็จะต้องจ่ายเงินให้ตามราคาอันสมควร ส่วนการ  
สงครามทางทะเลนั้นธรรมเนียมตรงกันข้าม คือ ทวีปสัมปต์ของชาติ  
อริซึ่งพวยในทะเลนั้น แม้จะเป็นสัมปต์ของบุคคลก็อาจยึดถือเอาได้ ข้อที่  
ธรรมเนียมทางบกและทางน้ำตรงกันข้ามเช่นนั้น เมื่อยังมีใต้วรึกครองให้  
ละเอียดยกหน้าเป็นทัพหลวง แต่มีคำอธิบายว่าการทางบกและทางน้ำจะนำ  
มาเทียบว่าผิดกันดังเช่นนั้นไม่ได้ เพราะในเวลาสงครามการค้าของ  
ชาติที่ถูกย้ายย้อมระคิด ๆ ขัด ๆ อยู่เสมอไม่ว่าทางบกหรือทางน้ำ ถ้า  
จะพดะวางชาติที่รบกันอยู่ใช้บริการค้าคงจะหยดกันทีเดียว อนึ่งดินแดน  
ซึ่งชาติถุกยกเข้าไปเหยียบย่ำนั้น รถไฟทั้งหมดและถนนเกือบจะทั้งหมด  
ย่อมจะอยู่ในมือข้าศึก สำหรับการขนทหารขนลำเลียงและสัมภาระทั้งปวง  
เช่นในเวลาสิ้นค้าระวางกรุงปารีสกับกรุงเบอร์ลินคงจะไม่มี หรือหาก  
จะมีบ้างก็คงจะน้อยที่สุด การค้าขายระวางเมืองที่อยู่ในแดนรบนั้นถ้าจะ  
เคียวไปมากก็เมืองซอแลนต์ หรือเมืองอื่นที่เป็นกลางก็คงจะฝั่บ้างแต่  
น้อยที่สุด ถ้าจะเทียบก็เสมอกับเรือค้าซึ่งแลลลอดพันเรือรบศัตรูไปได้  
ฉะนั้น อนึ่งในเมืองที่ถูกล้อม ข้าศึกคงจะไม่ปล่อยให้สินค้าเข้าไป  
เป็นอันขาด ถ้าใครนำสินค้ามาก็คงจะห้ามหรือริบเอาไปใช้ ในการทัพ  
รวมความว่าในแดนที่เข็นสนามรบ การค้าขายย่อมจะหยุดหมด แม้สินค้า



เป็นสมบัติส่วนตัวบุคคลก็เช่นเดียวกัน อย่างว่าแต่ในแดนที่เป็นสนามรบ  
แม้ในที่อื่น ๆ อันเป็นเขตต์ของประเทศที่มีข้าศึกเข้าไปเหยียบ การค้า  
ขายทางบกก็คงจะติดขัดทั่วๆ ไป เหตุฉะนั้นจะกล่าวยืนยันว่าการรบนาน  
ก็ควรต้องเคืองพัสมีตส่วนตัวบุคคล การรบทางเรือไม่ต้องเคืองพัสในสี่  
ระดุนัก ถ้าจะกล่าวให้ถูกต้องจะต้องกล่าวข้อยกเว้นหลายข้อ อันที่จริง  
ข้อที่ผิดกันนี้ในทางบกและทางน้ำมีแต่เพียงว่าในทางบกสมบัติส่วนตัวบุคคล  
ไม่ได้ ทางน้ำเรือเท่านั้น แต่ข้อที่ผิดกันนี้ไม่สำคัญ ความสำคัญ  
อยู่ในข้อที่ตอนกำลังทัพพียงแห่งข้าศึกด้วยวิธีของกันมิให้ค้าขายแลกเปลี่ยน  
ได้กับชาติอื่น ๆ เท่านั้น การห้ามมิให้ค้าขายนี้ระหว่างบกก็ตาม  
ทางน้ำก็ตาม ย่อมเป็นที่เคืองครว้นแก่ข้าศึกยิ่งกว่าการทำลายทัพพียง  
สมบัติส่วนตัวบุคคลเล็ก ๆ น้อย เพราะฉะนั้นการยักทางค้าขายนี้มีผล  
ไม่น้อยกว่าการจับสินค้าทางเรือเลย ชาติบางชาติซึ่งมีการค้าขายทางบก  
มากนั้น ถ้าถูกยักการค้าทางบกก็เคืองครว้นมาก แต่ถ้าสินค้าในทะเล  
ถูกจับไปหมดก็มิสู้เคืองครว้น

เมื่อก่อนสงครามครั้งนี้ มีคนบางพวกเห็นว่าการจับสินค้าของ  
บุคคลที่พยกกลางทะเลนั้นควรเลิก บางพวกไม่เห็นด้วยและอธิบายถึงที่  
กล่าวมาแล้ว และซักถามว่าการทำสงครามนี้ใช้วิธีเร็วแรงทำลาย  
ชีวิตคนและกระทำการทลทางที่จะกำร้ายข้าศึก การรบและการทำลาย  
สินค้าทางทะเลนี้เป็นวิธีอันหนึ่งของการสงคราม แต่เป็นวิธีที่ขยว่าอ่อน  
เพราะเห็นว่าไม่ทำลายชีวิตมนุษย์ มิได้ทำร้ายร่างกายและความเป็นไทย  
แก่ตน แต่เป็นวิธีของคนซึ่งย่างที่กำร้ายนาใจข้าศึกโดยอ้อมอย่างลึกลับ อนึ่งผู้ที่

206  
กบ5  
2476  
ด. 2  
๑๕



เห็นควรเลิกวิทยหรือยกสมบัติส่วนบุคคลในทะเลนั้น เห็นว่าควรวิทยหรือ  
ทำลายเรือสินค้าซึ่งเพียรระวางผาทพเรือตลอดมาหรือผิง ถ้าเช่นนั้นก็  
เสื่อมอกก็ให้วิทยหรือทำลายเรือค้าขายผายศักรทั้งหมค เพราะการล้อม  
ข้าวและล้อมผิงเวลานั้น มีใกล้ล้อมอยู่ใกล้ ๆ กองทัพเรือที่เป็นกอง  
ล้อมอาทังอยู่ห่างข้าวที่ล้อมนั้นหลาย ๆ วิทยไมล์ มีเรือกระเวนทิก  
คอกันเป็นชั้น ๆ ทั่วทะเลที่ใกล้เคียง ถ้าเรือค้าขายผายชาติก็เพียรระ  
วางผาทล้อม แม้จะยังอยู่ห่างข้าวอีกไกล ก็เห็นว่าเพียรระผาเสียแล้ว  
เมื่อเป็นเช่นนั้นเรือค้าขายผายศักร ซึ่งขย่นอกเขตคที่ล้อมนั้นแทบจะ  
ไม่มี หรือถ้ามีก็ไม่ควรตั้งค่านิง ถ้าจะส่งเรือไปจับคงจะเสียค่าวิทย  
มากกว่าราคาสินค้าที่วิทยได้

การสงครามในทะเลมีค่ากล่าวเป็นตำราว่า ความเป็นใหญ่ใน  
ทะเล คือความมีกำลังกว่าชาติกอย่างเฉียบขาดนั้น เป็นเครื่องของกัน  
การค้าขายทางทะเลของชาติที่เป็นใหญ่น้อยอย่างคคที่สุด และเป็นเครื่อง  
จำเป็นแก่การทำลายการการค้าขายของชาติกให้เรียวแรงถึงเป็นผลให้กำราย  
ไรศักรได้ การสงครามนั้นมิใช่คคที่เข้แซมแทงกัน เป็นเรื่องที่ทำ  
ร้ายกันอย่างเรียวแรงที่สุด นายพลเรือมหัน (๑) กล่าวว่ามีองโตถูก

(๑) นายพลเรือมหัน (Abmiral Mahan) ที่ออกนามในหนังสือ  
นายพลเรือในกองทัพเรืออเมริกันผู้มชชอเดียง เป็นผู้แต่งหนังสือแสดงเรื่อง  
อำนาจในทะเล อันเป็นหนังสือซึ่งผู้ศึกษาการรบทางเรือนับถือเป็นอันมาก

กระทรวงการต่างประเทศ



รายนการค้าขายอย่างรุนแรง เมืองนั้นย่อมได้รับความเดือดร้อนเป็นอันมาก การรบกวนการค้าขายนั้น แม้จะมีใช้ความมุ่งหมายข้อคนแห่งการสงครามก็จริง แต่เป็นวิถีการรบที่สำคัญ ถ้าสงครามยังไม่เลิกรบไว้ การรบกวนการค้าขายของข้าศึกก็คงยังไม่เลิกรบไว้ นั้น แต่ถ้าผู้ใดคิดว่าจะข่มขี่ข้าศึกได้ด้วยวิธีรบกวนการค้าขายวิธีเดียว ผู้คนคงจะคิดผิด และถ้าอธิบายว่าจะเอาชัยชนะได้ด้วยการเปลืองเงินน้อย ก็ยังเห็นความเข้าใจผิดซึ่งน่าจะเป็นเหตุให้เกิดภัยอย่างแรงทีเดียว

ในที่นี้เราเห็นข้อสำคัญของความยิ่งใหญ่ในทะเลว่ามีผลได้หลายทาง ถ้าชาติที่ทำสงครามไม่คิดจะแย่งความยิ่งใหญ่ในทะเลมาได้ และไม่มั่งคั่งพอเรือมีกำลังพอจะแย่งได้ แต่คิดจะข่มขี่ข้าศึกด้วยวิธีลอบทำลายการค้าขายทางทะเลตามโอกาสที่จะทำได้ ไซ้ร ถ้าพวกเขาฟังข่าวการเป็นผล ก็น่าจะเห็นว่าไม่อาจทำสำเร็จได้ เพราะทัพเรือของเรามีกำลังน้อยกว่าข้าศึก ถ้าออกทะเลกว้างข่มขืนนักก็จะแพ้ภัยตนเอง ส่วนการค้าขายทางทะเลของชาติที่ทัพเรืออ่อนนั้น คงจะค้นหาย้ายไปเสียแต่เมื่อเริ่มสงครามนั้นแล้ว ถึงจะลอบทำร้ายการค้าขายของข้าศึกได้บ้างก็คงยังน้อยกว่าการค้าขายของตนเองที่เสียไป นายพลเรือมหันกล่าวว่่า เมื่อคราวอังกฤษรบกับฝรั่งเศสครั้งจลาจล และเมื่อครั้งฝรั่งเศสเป็นอิทธิราชย์นั้น อังกฤษเสียการค้าขายเพราะข้าศึกเพียงร้อยละ ๒ ครั้ง แต่จัยเรือศักรและสินค้าได้พอถ่วงราคากันได้บ้าง ระวังสงครามครั้งนั้นการค้าขายทางทะเลของอังกฤษจำเวิญขึ้นเท่าตัว การค้าขายทางทะเลของฝรั่งเศสยับเยินไป การค้าขายทางทะเลของชาติ

ที่ท่าสงครามนั้น มีช่องอันตรายน้อยตามส่วนความเป็นใหญ่  
 ในทะเลของกองทัพเรือแห่งชาติซึ่งเป็นเจ้าของการค้าขายนั้น เมื่อครั้ง  
 อเมริกาบุรุษอังกฤษเพื่อความ เป็นอิสระนั้น. ทหารเรืออังกฤษเป็นใหญ่  
 ในทะเลก็จริง แต่ทหารเรืออเมริกาได้ขงความเป็นใหญ่ขึ้นอย่างรวดเร็ว  
 การค้าขายทางทะเลของอังกฤษจึงถูกรบกวนมาก จนถึงเรือค้าขายซึ่ง  
 เติรมาทางตะวันออกต้องเสียค่าประกันถึงร้อยละ ๑๕ ก็กินช้ ส่วนควา  
 รชนะ ไปเลยนั้นต้องเสียไม่ถึงครึ่งจำนวนนั้น

ข้อความที่กล่าวมานี้แสดงโดยมีพงศาวดารเป็นที่อ้าง ว่าชาติของ  
 ชาติซึ่งท่าสงครามกันในทะเลนั้น ชาติไหนแย่งได้ซึ่งความเป็นใหญ่  
 ในทะเล และรักษาความเป็นใหญ่นั้นไว้ได้ โดยกวัดขั้น ชาตินั้น  
 ย่อมทำความขยเป็นให้แก่การค้าขายทางทะเลของชาติที่เป็นศัตรู ฝ่าย  
 การค้าขายของผู้เป็นใหญ่ในทะเลนั้น แม้จะเป็นอันตรายข้างเป็นครั้ง  
 เป็นคราว ก็ไม่ถึงแก่ความล่มจมจนเป็นเหตุถ่วงความแพ้ชนะกันได้  
 เมื่อสิ้นสงครามแล้วการค้าขายของชาติที่เป็นใหญ่ในทะเลกลับจะยิ่ง  
 จำเวิญชนกว่าแต่ก่อนเสียอีก

คำสั่งสอนของพงศาวดารนั้นยังคงที่กล่าวมาแล้วนี้ แต่เรามิ  
 จะฟังคำสั่งสอนของพงศาวดารอย่างเดียวกั้ไม่ได้ เพราะเหตุการรบทาง  
 เรือในเวลาที่ใช้วิถีฉกภัยที่เคยมีในพงศาวดารเป็นอันมาก วิถีรบก็  
 โอกาสที่จะทำอันตรายแก่กันก็คี่ ฮาวุรก็คี่ ข้อสัญญาประหวงชาติก็คี่  
 ย่อมผิดกันไปหมด จำต้องเอาความเปลี่ยนแปลง ๆ มาประกอบคำวิคัย  
 การกล่าวถึงจึงจะพอขยน้อยลง

ขอคนวิกลแคงเรือไปรเวต คือเรือซึ่งเป็นสมบัติส่วนตัวบุคคล ให้  
เป็นเรือรบและใช้ไปเที่ยวระรานทำลายเรือค้าขายของข้าศึก เรียกว่า  
เรือไปรเวตเคียนั้น เลิกมาช้านานแล้ว เรือไปรเวตเคียนั้นแต่ก่อนเป็น  
เครื่องมือสำคัญองชาติที่มีทพเรือกำลังน้อย อาจใช้เรือไปรเวตเคียนั้น  
เที่ยวแล่กลอดการทำร้ายการค้าขายของข้าศึกได้มาก ครั้นใน ค.ศ. ๑๘๕๖  
ชาติต่าง ๆ ได้ตกลงกันในหนังสือสัญญาทำที่กรุงปารีส เลิกการใช้เรือ  
ไปรเวตเคียนั้น ชาติใหญ่ไม่เห็นด้วยและไม่ยอมลงชื่อข้าง คืออเมริกา  
และสเปน แต่เมื่ออเมริกาและสเปนทำสงครามกัน ใน ค.ศ. ๑๘๙๘  
ก็หาได้ใช้เรือไปรเวตเคียนั้น เพราะฉะนั้นเรือไปรเวตเคียนั้นอย่างเก่านี้ได้  
ว่าเป็นอันสิ้นไป แต่การจกเรือค้าขายให้เป็นเรือรบขึ้นในเวลาสงคราม  
นั้น เป็นรูปการที่เกิดขึ้นใหม่ มีปัญหาว่าเรือค้าขายที่ถลางเชิงทางขยนั้น  
จะจกให้เป็นเรือรบขึ้นกลางทางใดหรือไม่ ปัญหาข้อนี้สมาคมที่กรุงเซก  
เมื่อประชุมครั้งที่ ๒ (ค.ศ. ๑๙๐๗) ทั้งข้อสัญญาลอมโบมีความดังนี้

(๑) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบนั้น จะมีอำนาจและหน้าที่  
อย่างเรือรบได้คือเมื่อเรือนั้นอยู่ในบังคับบัญชาโดยตรง และอยู่ในความ  
วิกลชอบของชาติซึ่งเป็นเจ้าของธงขึ้นชักในเรือนั้น

(๒) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบ ต้อง สำแดง เครื่องหมาย  
เรือรบแห่งชาติของตน

(๓) นายเรือ ต้อง เป็น ข้าราชการ และได้รับตั้ง แต่ง ตามระเบียบ  
ทั้งต้องมีชื่ออยู่ในทำเนียบนายทหารในกองทัพเรือ

(๔) คนในเรือต้องอยู่ในวินัยทหาร

(๕) เรือค้าขายซึ่งแปลงเป็นเรือรบต้องปฏิบัติตามวินัย และ  
ธรรมเนียมการสงครามทุกประการ

(๖) ชาติที่ทำสงครามถ้าแปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบ  
ประกาศในบัญชีเรือรบโดยเร็ว

ความ ๖. ขอนชาตที่มีทัพเรือใหญ่โตลงชื่อเป็นสัญญาทุกชาติ  
สัญญานี้ให้โอกาสให้แปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบออกทำร้ายข้าศึกได้  
แต่เมื่อข้าศึกยังไม่ทันรู้ตัวก็จริง แต่เมื่อใดทำร้ายใครครั้งหนึ่งแล้วจะทำ  
ครั้งที่สองอีกนั้นเห็นจะยากนัก เรือชนิดนั้นเมื่อยังเป็นเรือค้าขายอยู่ก็อาจ  
วิจัยด้านและเครื่องจำเป็นต่าง ๆ ได้ ในอ่าวที่เขินเมืองกลาง ครั้นได้ของ  
ที่ต้องการแล้วก็กลายเป็นเรือรบออกทำร้ายการค้าขายของข้าศึก แต่  
เมื่อทำเช่นนั้นแล้วจะกลับไปอ่าวเดิมโดยหวังจะทำการเช่นนั้นซ้ำอีกครั้ง  
หนึ่งก็ไม่ได้ เพราะจะแปลงตัวเป็นเรือรบเวลานั้น เป็นเรือค้าขายพร้อมแล้ว  
กลับเป็นเรือรบมะวนนี้ ไม่ได้

ตัวอย่างการแปลงเรือค้าขายเป็นเรือรบในเวลาเคี้ยวทางนั้น มีเมื่อ  
ครั้งรัสเซียรบกับญี่ปุ่น เรือที่แปลงนั้น ๒ ลำชื่อ "บีเคอร์สเบิร์ก" ลำ ๑  
"สโมเลนซก" ลำ ๑ เป็นขีปนาวุธไปลงสมาคมกรุงเฮก สมาคม  
กรุงเฮกหรืออันยติความเห็นให้เป็นที่พอใจทั่วไปไม่ได้ จึงลงฮาร์มัน  
ถลาไว้ว่า "ชาติที่ทำสัญญานี้ไม่ได้ตกลงกันไว้ว่า การแปลงเรือ  
ค้าขายเป็นเรือรบนั้นจะอนุญาตให้แปลงในเวลาเคี้ยวทางใดหรือไม่ เหตุ  
ฉะนั้นคงตกลงความเข้าใจกันว่า ขีปนาวุธเรือที่จะแปลงนั้นให้อยู่นอก  
เขตสัญญานี้ และไม่เกี่ยวกับข้อความซึ่งบัญญัติต่อไป"

ความที่กล่าวข้างบนนี้แสดงว่า การเลิกเรือไปเร็วเกินไป ถึงจะมีเรือชนิดอื่นมาแทนก็ยังเป็นประโยชน์แก่ชาติซึ่งกองทัพเรือเป็นใหญ่อยู่ในทะเลในเวลาสงคราม

ข้อ ๒ ความเปลี่ยนแปลงอย่างหนึ่งซึ่งทำให้รูปการในเวลาเลิกไปจากรูปการในพงศาวดาร คือเรือแล่นใบ เคียววนเคียวจะไม่มี เป็นเหตุให้การทำลายและการรักษาการค้าขายในทะเลเปลี่ยนไปอีกอย่างหนึ่ง คือในเวลาเมื่อยังใช้เรือใบอยู่นั้น เรือทั้งหลายต้องแล่นตามทางลม คือลงคเลี้ยวและกระจัดกระจายกันไปในทะเลกว้าง เรือรบของชาติที่ทัพเรืออ่อนนั้น เมื่อแล่นหาเรือค้าขายของชาติอื่นในทะเลกว้างก็พบได้ทั่วไป และทั้งเมื่อแล่นอยู่ในที่กว้างก็หลบหลีกเรือรบวิธีใดบ่อยกว่า ส่วนในเวลาเมื่อใช้จักรเคียวทางใต้ตรงไปตรงมาเสมอจกัว่าเป็นเส้นตรง ถ้าเรือดำเคียวนอกเส้นนั้นก็แทบจะไม่พบปะเรืออื่นเลยทีเดียว เพราะฉะนั้นเรือรบของกองทัพฝ่ายอ่อนถ้าจะทำร้ายศัตรูต้องไปคอยอยู่ในทางที่ศัตรูเคียวฝ่ายข้างศัตรูมีกำลังกว่าที่รักษาทางเหล่านั้นไว้ด้วยวิธีกระเวนและวิธีมีเรือรบคุมเรือค้าขายที่เคียวเป็นหมื่นเป็นหล้ากันเป็นต้น ในการสงครามคราวนั้นเรือรบเยอรมันเคียวบนหลังน้ำ เช่นเรือเฮมเคนเป็นต้น ที่เคียวเคียวเคียวอยู่ในทะเลก็ทำลายเรือค้าขายของชาติอื่นได้มากถ้า แต่ถ้าจะเทียบส่วนกับจำนวนเรือที่เคียวอยู่ในทะเลเหล่านั้นก็ยังมีน้อย

ข้อ ๓ ในเวลานั้นเรือใช้ถ่าน เมื่อออกเคียวทำร้ายเรือค้าขายศัตรูจะไปไกลเกินกำหนดด้านที่มีในเรือไม่ได้ เมื่อยังใช้เรือใบอยู่นั้นไม่ต้องมีขีปนาวุธ เรือรบของชาติที่ทัพเรืออ่อนออกเคียวทะเลเพื่อทำลายเรือ

คำขายของข้าศึกนั้น ต้องกำหนดว่าต้องมีด่านเหลือพอที่จะเคี้ยวกลืนเข้า  
 ข้าวของตนเต็มผักร จะไปไกลจนด่านเหลือไม่พอหน้ข้าศึกกลืนเข้าบ้าน  
 นั้นไม่ใ้ วิชาที่มีเรือด่านตามไปส่งเรือรบกลางทะเลนั้น ก็เป็นวิชาที่ใช้  
 ไต่ข้าง แต่ประด้อมด้วยลข เพราะถ้าข้าศึกมาพบเวลาที่กำลังชนด่าน  
 ฉ่ายล้ากันอยู่ ก็อาจทำร้ายไต่ฉกทั้งเรือรบทั้งเรือด่าน จะเอาตัวรอด  
 นั้นยาก อนึ่งเรือที่ขรรทุกด่านไปส่งเรือรบนั้น อาจถูกจับกลางทางก็ยังมี  
 และถ้าเป็นเช่นนั้น เรือรบนั้นก็ให้ไปคอยรับด่าน ไปคอยไม่พบเรือด่าน  
 ก็อาจเพลิงปล้ำด้วยประการต่าง ๆ การส่งด่านกันกลางทะเลเช่น  
 กล่าวนี้ อาจสำเร็จครึ่งหนึ่งก็ไต่สองครึ่งก็ไต่สามครึ่งหรือสี่ครึ่งก็ยังมี  
 แต่จะเกิดเหตุถึงล้มจมครึ่งหนึ่งเป็นแน่ เพราะข้าศึกมากกว่าและมี  
 กำลังกว่า คงจะตามกันจนได้

วิชา & เรือรบในเวลาน้ำพายเรือค้าขายฝ้ายอิ จะขยับส่งไปให้ศาล  
 ตกสิ้นหรือจะทำลายให้ล้มจมเสียก็ยากกว่าแต่ก่อน ถ้าขยับได้และส่งให้ไป  
 เข้าข้าวฝ้ายตนเพื่อส่งศาล ก็จะต้องแย่งกำลังในเรือรบให้คมไป หรือ  
 มิฉะนั้นเรือรบต้องแล่นคมไปจนถึงข้าว เมื่อทัพเรือข้าศึกมีกำลังกว่าก็  
 อาจพบบันกลางทาง ฝ้ายอ่อนกำลังอาจถูกทำลายหรืออาจถูกขยับออกชั้น  
 หนึ่ง การแย่งกำลังคือนายทหารและพลทหาร ให้ไปคมเรือที่ขยับไต่ใน  
 ในเวลาน้ำไม่ยักดังแต่ก่อน เพราะเรือรบเดิวนั้นต้องใช้คนตีศึกหัดสำหรับ  
 การในเรือนั้นแต่ละอย่าง ๆ โดยละเพาะ ไม่มีที่ในลำเรือสำหรับรบทุก  
 คนไปเผื่อการรบที่จะเกิดมีมาในทะเล ถ้าแบ่งคนไปคมเรือที่ขยับไต่  
 ก็จะมีคนประจำการในเรือรบ เหตุฉะนั้นถ้ารบเรือข้าศึกไต่ก็มักจะต้อง



ทำลายลำเรือและสินค้าเสีย เรือและสินค้าซึ่งดำลงไปลงอ่าวใต้จะเป็นประโยชน์นั้นก็ไม่ใช่ประโยชน์ และเมื่อจะทำลายลำเรือนั้น ธรรมเนียมก่อนสงครามคราวนั้น เป็นไปในทางที่เรือรบต้องรบกันในเรือที่จะทำอาชญาชนเรือรบไปด้วย เรือรบจะต้องหาที่ในลำเรือให้คนอยู่มากขึ้น และหาอาหารให้กินมากขึ้น ถ้าเรือที่ทำลายเสียนั้นเป็นเรือที่มีคนโดยสารทั้งหญิงและชายการที่รบกันชนเรือรบก็ยิ่งลำบาก ถ้าแล่นไปพบเรืออีกริของรบทั้งคนแน่น ๆ ก็ยิ่งลำบากมากขึ้น ปัญหาชนเรือเอมเคนแก้ด้วยวิธีของเรือที่เป็นสมบัติของข้าศึกให้จมเสียอย่างปลอดภัยไปยัง แล้วอนุญาตให้เรือที่ปลอดภัยไปนั้นรบกันในเรือที่จมไปส่งขนยก วิธีที่เรือเอมเคนทำนั้นเป็นวิธีที่แต่ทำได้จำเพาะในเวลาที่ข้าศึกยังไม่ได้ส่งเรือเร็วมาได้ ยังไม่ควรนับว่าเป็นแบบที่จะทำได้ทุกลำเรือรบ

การรบครั้งนั้นเรือแล่นในน้ำเต็มเข้ามาอีกขณะหนึ่ง เรือทำนาถาพบเรือค้าขายของข้าศึก จะแบ่งคนให้คุ้มไปส่งอ่าว คนก็ไม่พอ จะเล่นตามคุ้มไปไหน ก็แล่นไม่ทัน จะแล่นหลังน้ำก็แล่นทันยังไม่ทันบ้าง และประกอบด้วยอันตราย จะรบกันในเรือค้าขายไปเป็นทะเลก็รบไม่ได้ เพราะเรือเล็ก ยังมีทางเหลืออยู่อีกแค่เพียงสองทาง คือปล่อยเรือค้าขายนั้นไปโดยสวัสดิภาพ หรือทำลายเสียทั้งเรือและชีวิตคนในเรือนั้น ข้อที่ว่าทำอย่างไรจะถุกนั้นเป็นปัญหาใหญ่โตในเวลานี้

การทำลายเรือค้าขายด้วยตอร์ปิโด หรือขีปนาวุธไม่ในเรือตอร์ปิโดนั้นเป็นวิธีที่คิดใหม่ แต่เรือตอร์ปิโดซึ่งแล่นบนหลังน้ำนั้น ไม่ปรากฏว่าเป็นเครื่องมือซึ่งผายที่มีกำลังอ่อน ใช้รบกวนการค้าขายของฝ่ายที่

เป็นใหญ่ในทะเลได้ก็มากน้อย ส่วนเรือแล่นใต้น้ำปรากฏในสงคราม  
 คราวนั้นว่าเป็นเครื่องมือทำลายการค้ำขายของศัตรูได้ ไม่น้อย แต่ทำได้  
 ใจเฉพาะในแดนที่ไม่สู้กว้าง ข้าศึกอาจรู้ตัวว่าตรงไหนเป็นแดนลับ และ  
 อาจจัดการป้องกันได้พิเศษ การป้องกันพิเศษนั้นใช้ว่าจะคุ้มอันตราย  
 ได้ก็เกือบก็หาไม่ แต่ก็ยังกล่าวได้ว่าคุ้มได้มาก อนึ่งเรือค้ำขายนั้นปรากฏ  
 ว่าลุ่มจมไปเองมากเหมือนกัน รวมความว่าความเปลี่ยนแปลงทั้งยวง  
 รวมทั้งคอรีซี โดและเรือแล่นใต้น้ำ ยังไม่ปรากฏว่าเป็นเหตุให้ซาคีที่ทัพ  
 เรือมีกำลังก่อนทำร้าย การค้ำขายของซาคีที่เป็นใหญ่ในทะเลได้ร้ายแรง  
 ถึงแก่จะล่องความแพ้ความชนะกันได้ การค้ำขายในทะเลของซาคีที่  
 ทำสงครามจะทรงอยู่ได้ก็เพราะมีกองทัพเรือมีกำลังกว่าข้าศึก มีอาณา  
 ในทะเล ถ้าไม่เช่นนั้นก็คงจะสลายไป